

2005/6. sz. VÉLEMÉNY

az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) által lefolytatott vizsgálatokra vonatkozó 1073/1999/EK és 1074/1999/Euratom rendeleteket módosító európai parlamenti és tanácsi rendeletjavaslatról

(az EK-Szerződés 248. cikke (4) bekezdése második albekezdésének és 279. cikke (2) bekezdésének alapján)

(2005/C 202/02)

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK SZÁMVEVŐSZÉKE,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 280. cikkére,

tekintettel az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 160c. cikkére,

tekintettel az 1073/1999/EK és 1074/1999/Euratom rendeleteket módosító európai parlamenti és tanácsi rendeletjavaslatra,

tekintettel a Tanácsnak a Számvevőszékhez 2004. március 8-án benyújtott véleménykérésére,

ELFOGADTA A KÖVETKEZŐ VÉLEMÉNYT:

A javaslat háttere

1. A javaslat egyrészt a Bizottság által 2003 áprilisában, az OLAF által lefolytatott vizsgálatokra vonatkozó 1073/1999/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 15. cikkének értelmében benyújtott időközi jelentésen alapul ⁽¹⁾, másrészt pedig annak az ígéretnek a folyománya, amelyet a Bizottság elnöke 2003. november 18-án a Bizottság 2004-es jogalkotási és munkaprogramjának bemutatása során a Költségvetési Ellenőrző Bizottság előtt tett. Javaslatára révén a Bizottság igyekszik az OLAF működési hatékonyságát fokozni a kiemelt feladatokra történő összpontosítással, illetve bizonyos eljárások tisztázásával felgyorsítani az OLAF vizsgálatait. Az elnök nyilatkozata azonban tovább is ment a bizottsági javaslatánál, amennyiben a vizsgálati eljárások kiigazításán túl kilátásba helyezte a Hivatal lehetséges átszervezését is.

2. A Bizottság elnökének kijelentése szerint az OLAF tevékenységeinek átcsoportosítása azt jelenti, hogy „esetleg célszerű lenne bizonyos, a vizsgálatoktól független horizontális feladatokat újból inkább egyes bizottsági részlegekre bízni”, illetve azt, hogy át kell gondolni az OLAF kormányzását ⁽²⁾. Az elnök végül azt is javasolta, hogy „mivel az Unió bővítésével több feladat fog az OLAF-ra hárulni, eredményességének fokozása érdekében szükséges volna növelni az állományát, feladatai közül a vizsgálatokra összpontosítani, illetve kiigazítani a rendeletet ...”. A Bizottság elnökének e javaslati közül csak az utolsó (a rendelet kiigazítása) szerepel az 1073/1999/EK rendeletre vonatkozó módosító javaslatban. A Hivatal tényleges feladatainak átcsoportosítása szükségessé tette volna az Európai Csalás Elleni Hivatal létrehozó, 1999. április 28-i bizottsági határozat ⁽³⁾ módosítását is.

3. A preambulum rámutat, hogy a javaslat célja öt területen módosítani a rendeletet, a tagállamok jogosítványainak és hatásköreinek bármilyen csorbítása nélkül, a szubszidiaritás és arányosság elveinek tiszteletben tartásával. Ez az öt terület a következő:

- a) ami a saját kezdeményezésű eljárásokat illeti, a Hivatal legyen képes szabadon, saját prioritásai alapján eldönteni, hogy indít-e vizsgálatot (a vizsgálatindítási döntés önállósága elvének megerősítése);
- b) belső vizsgálatok (az Unió intézményein, szervezetein, hivatalain és ügynökségein belül végzett igazgatási vizsgálatok) esetén a Hivatal tájékoztassa az intézményeket, illetve szervezeteket a náluk indított vizsgálatról, illetve az Unió érdekeinek védelmében szükségessé válható igazgatási intézkedésekről;
- c) belső vizsgálatok során, illetve közösségi pénzből finanszírozott szerződésekkel kapcsolatos csalás gyanújának esetén (közvetlen kiadásokra vonatkozó külső vizsgálatok) a Hivatal legyen képes a 2185/96/EK, Euratom tanácsi rendeletben meghatározott eljárásoknak megfelelően helyszíni vizsgálatokat végezni tagállami gazdasági szereplők helyiségeiben. Külső vizsgálatainak végzése során a Hivatal akadálytalanul hozzáférhessen a Közösségi intézmények és szervek birtokában levő információhoz;

⁽²⁾ „Kormányzáson” nemcsak az igazgatás módja, hanem a felügyelet rendszere (a felügyelőbizottság) is értendő.

⁽³⁾ Az 1999. április 28-i, 1999/352/EK, ESZAK, Euratom határozat (HL L 136., 1999.5.31.).

⁽¹⁾ COM(2003) 154 végleges, 2003.4.2.

- d) a tisztességes bánásmód és a jogbiztonság érdekében mind a belső, mind a külső vizsgálatok vonatkozásában tisztázni kell, hogy milyen eljárási garanciák szavatolják az egyéni jogokat;
- e) a felügyelőbizottság (FB) szerepét ki kellene terjeszteni – mind a belső, mind a külső vizsgálatok vonatkozásában – a vizsgálatok időtartamának felügyeletére és az egyéni jogok védelmére. A bizottsági javaslat ezért kettővel megnövelné az FB tagjainak számát. A javaslat szerint az egyik tag külön felelős lenne azon feladatok előkészítéséért, amelyek az egyéni jogoknak a Hivatal általi tiszteletben tartásával kapcsolatosak.
4. Az alábbi megjegyzések figyelembe veszik az OLAF ellenőrzésének a Számvevőszék 2005/1. sz. különjelentésében rögzített megállapításait.

A vizsgálatindítási döntés önállósága elvének alkalmazása

5. A vizsgálatindítási döntés önállósága elvének alkalmazása hozzájárul a működési hatékonyság fokozásához, és a Számvevőszék üdvözli ezt a változást. A várható gyakorlati hatás azonban csekély. Mint a különjelentésből látható, a Hivatalhoz beérkező megalapozott feljelentések száma nem olyan nagy, hogy a Hivatalnak emiatt rangsorolnia kellene elvégzendő vizsgálatait.
6. A kiemelt feladatok meghatározása és a vizsgálatok időbeosztása egymással összefüggő kérdések. A tapasztalat azt mutatja, hogy a Hivatal vizsgálati közül sok az ésszerűnél tovább (12–18 hónapig is) eltart. Emiatt hasznos volna minden vizsgálatnak határidőt szabni.

Tájékoztatási köteleesség

7. A Számvevőszék támogatja azt a javaslatot, amely szerint a Hivatal fokozottan ügyeljen arra a köteletségére, hogy minden vizsgálatindításról tájékoztatnia kell az érintett intézményeket vagy szerveket. Az azonban, hogy a jelenlegi 4. cikk (5) bekezdéséből törölték a tájékoztatás későbbre halasztásának jogát, némi kétértelműséget okoz. Az erre vonatkozó rendelkezés hiánya ugyanis nem zárja ki az információ visszatartásának lehetőségét. A bizottsági javaslatot olyan értelemben kellene módosítani, hogy az értesítés követelményét ne lehessen indoklás nélkül figyelmen kívül hagyni, annak örvén, hogy a vizsgálat hatékonysága titoktartást követel.

A 2185/96/EK Euratom rendeletben ⁽¹⁾ leírt vizsgálati eljárások szélesebb körű alkalmazása

8. A 2185/96/EK, Euratom rendelet „az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelmében a Bizottság által végzett helyszíni ellenőrzésekről és vizsgálatokról” rendelkezik a mezőgazdasági támogatások, a strukturális alapok és a saját források vonatkozásában.
9. A javaslat szerint ennek a rendeletnek az alkalmazását ki kellene terjeszteni a közvetlen kiadásokra (belső politikák, külső támogatások stb.). Ez szélesítené a Hivatal rendelkezésére álló támogatási intézkedések körét, különösen a nemzeti hatóságokkal való együttműködés terén. A Számvevőszék ellenőrzései megerősítették az ezzel kapcsolatos hiányosság meglétét. Az erre vonatkozó bizottsági javaslat ezért üdvözlendő.

Az eljárási garanciák erősítése

10. A Bizottság szerint helyénvaló, hogy a rendelet leszögezze a vizsgálatokra nézve irányadónak tekintendő alapelveket. Ezt a Számvevőszék is támogatja.

A Felügyelő Bizottság tagjainak szerepe és száma

11. Biztosítani kell, hogy a vizsgálatokra vonatkozó törvényi eljárásokat betartsák. Az 1073/1999/EK rendelet 14. cikke értelmében az OLAF vizsgálatainak során az azt végző személyek tevékenységével kapcsolatos panaszokat a Hivatal igazgatója elé lehet beterjeszteni. Ez a megoldás nem kielégítő, mivel a panaszos kérelme így nem részesülhet független elbírálásban. Másik megoldásként egyes vizsgálat alá került személyek az ombudsmanhoz fordultak, amikor úgy ítélték meg, hogy alapvető jogukat sérelem érte. Ez az eljárás mód sem bizonyult kielégítőnek, ugyanis következtében az ombudsman alkalmanként úgy tűnhetett fel, mint aki folyamatban lévő vizsgálatokba avatkozik be. A bizottsági javaslat a Felügyelő Bizottságra bízta a vizsgálatot végzők szakmai magatartásának felügyeletét. Ez sem jobb megoldás, mivel ellentmond annak az alapelvnek, hogy a Bizottság ne avatkozzék folyamatban lévő vizsgálatokba.

12. A vizsgálati tevékenységek jogszerűségének ellenőrzésével olyan pártatlan szervet kellene megbízni, amely esetében nem fordulhat elő, hogy megbízatásának más területei miatt érintetté válik a vizsgálat lefolytatásában.

(¹) HL L 292., 1996.11.15.

13. A bizottsági javaslat nem tisztázza, hogyan lenne feloldható az egyrészt a vizsgálatokba való be nem avatkozás alapelve, másrészt az FB-nek a vizsgálat alatti véleményezési kötelessége között fennálló összeegyeztethetlenség, amely vagy abban az esetben merül fel, ha a tizenkét hónapos időszakot túllépi, vagy akkor, ha egy ügy igazságügyi hatóságokhoz történő továbbítása miatt az FB előzetes tájékoztatása válik szükségessé. Ezért még világosabban le kell szögezni azt az alapelvet, hogy az FB nem avatkozik folyamatban lévő vizsgálatokba.

14. A bizottsági javaslat szerint a Felügyelő Bizottság tagjainak számát üdvös volna ötről hétre emelni. E javaslat mögött nem áll az FB feladatainak és működési eljárásainak tárgyilagos elemzése. AZ FB-tagok feladatai eseti jellegűek, és nem teszik

lehetővé, hogy alaposan tanulmányozzák a dossziékat. Munkájuk hatékonyabbá tétele érdekében jobb volna, ha legalább néhányuk már rendelkezne tapasztalatokkal közösségi ügyekben, különösen vizsgálati téren.

15. Az 1073/1999/EK rendelet értelmében 11. cikkének (6) bekezdése a felügyelőbizottságnak évente legalább tíz ülést kell tartania. Ha azonban az az elvárás, hogy az FB az OLAF vizsgálati függetlenségének megóvására összpontosítson, akkor nem szabad kötelezni arra, hogy jószerével havonta ülésezzen. Ezenkívül ha sor kerülne az FB szerepének és működési eljárásainak felülvizsgálatára, az az FB titkárságán az álláshelyek számának csökkentését eredményezné.

Ezt a véleményt a Számvevőszék 2005. június 9-i ülésén, Luxembourgban fogadta el.

a Számvevőszék részéről
Hubert WEBER
elnök
